

Tämä on rinnakkaistallenne alkuperäisestä artikkelista /
This is a self-archived version of the original article.

Version: Publisher's version

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä: /

To cite this article please use the original version:

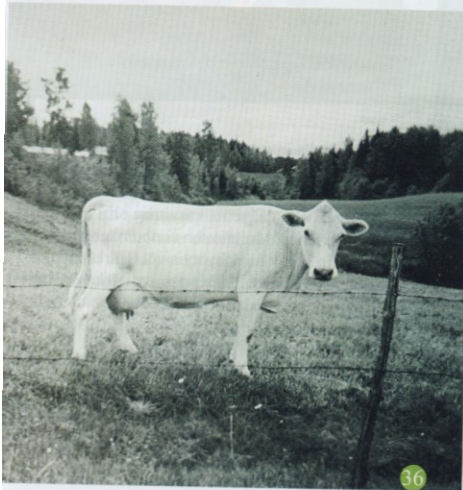
Savonen, T., Michelson, A. (2022). Pöytyän Vahamaan
tilan lehmät. *Maatiainen*, (4), 36-37.

Veikko Kylänpää kävi Lepaan puutarhakoulua ja talon edessä näkyvät hyväkasvuisia, todennäköisesti Victoria-raparereita. Seimustalla kasvaa villiviiniä.

Kesäinen päivä laitumella

36

Pöytyän Vahamaan tilan lehmät

TEKSTI:

TANJA SAVONEN JA ANNIKA MICHELSON, Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK)

KUVAT: TANJA SAVOSEN ARKISTOT

KASVIEN ja kotieläinten monimuotoisuus vähenee huimaavaa vauhtia. Vaikka asiasta on aktiivisesti puhuttu jo yli 30 vuotta, ei näytä olevan mahdollista pysäyttää trendiä. Kaupungistuminen ja markkinoiden globalisaatio vaikuttavat monimuotoisuuteen huolestuttavalla tavalla. Osa jokamiehen taidoista on muuttanut harvojen ihmisten taidoiksi, kuten kasvinviljely ja eläintenpito. Nämä taidot olivat sellaisia perustaitoja, ettei niitä edes opetettu peruskoulussa. Koko yhteiskunta on muuttunut hyvin haavoittuvaiseksi, kun ruuantuotannon osaaminen on harvojen ihmisten käsissä.

Länsisuomenkarjan määrä on hälyttävästi vähentynyt viime vuosina. Nykyään niitä on enää 1000 yksilöä jäljellä. Kyyttöjä on jo tuplasti enemmän. Sitä miettiessä

← Kuvassa näkyy harvinainen, hyvin vaalea, länsisuomenkarjan lehmä. Ennen vanhaan oli Suomessa yksi maataiskarja ja sen parista löytyi niin punaisia, ruskeita, mustia, harmaita kuin kellertäviäkin lehmiä sekä kaikkien näiden värien yhdistelmiä. Suomen harmaalehmät kuolivat sukupuuttoon jo 1900-luvun alussa. Pohjoisuomenkarjan joissakin lehmässä esiintyy edelleen harmaita kuviota. Viimeisimpiä pohjoismaiden kellertäviä maataislehmiä tiedetään kuolleen sukupuuttoon Gotlannissa 1900-luvulla.

pompahti sähköpostiini Lepaan rakennetun ympäristön opiskelijan Tanja Savosen hienoja vanhoja valokuvia länsisuomenkarjasta ja tarina Vahamaan tilasta. Tanja valmistui hortonomiksi 13.5.2022.

Jalkalan kylässä Pöytyällä Vahamaan tilalla oli kuusi sisarusta; Tauno, Saara, Kaisa, Veikko, Sauli ja Aino Kylänpää (syntyneet 1917–1927). He olivat kaikki syntyperäisiä Pöytyäläisiä. Myös heidän vanhempansa Lauri ja Elsa asuivat tilalla. Ainoana sisaruksista Osmo meni naimisiin ja sai lapsia. Hän asui naapuritilalla.

Vahamaan tilalla oli hevonen, 700 kanaa sekä länsisuomenkarjaa. Karjanhoidosta vastasivat sisarukset Saara ja Kaisa. Maidontuotannosta saatiin palkintoja. Karja oli sisaruksille tärkeää. Tilan koko oli seuraavanlainen: viljeltyä maata 15,86 ha, metsää 8,46 ha, tonttimaata 0,32 ha sekä joutomaata 0,87 ha. Päärakennus on rakennettu vuonna 1939. Navetta on rakennettu vuonna 1948. Tilan omistajiksi tulivat vuonna 1920 sisarusten vanhemmat Lauri ja Elsa Kylänpää. Veikko muutti pois sotien jälkeen ja Sauli ja Aino menehtyivät sotavuosina. Karja on vuodesta 1950 kuulunut tarkkailuyhdistyksen karjantarkkailupiiriin. Maito myytiin Kyrön osuusmeijeriin ja munia myytiin paikallisiin kauppoihin.

Saara Kylänpää ja lehmät

Kaisa Kylänpää lypsillä.

Maataislehmillä, kuten maataishevosillakin, voi olla voimakas tummpi juova keskellä selkää. Kuvassa tumma juova näkyy erittäin hyvin kahdella lehmällä.

← Suomenlampaan sarvellisuus on nykyään hyvin harvinainen ominaisuus. Ahvenmaanlampailla sen sijaan on edelleen kunnan sarvia. Tämä pässi on ollut tallimestarin Sauli Kylänpään tallipässinä sodassa.

37